

RAPPORT

Oppdragsnavn **E6 Ulsberg - Vindåsliene**
 Prosjekt nr. **12110**
 Kunde **Nye Veier**
 Dokument ID **NV50E6UV-YML-RAP-0053**
 Revisjon **00**
 Dokumentsteg **For informasjon**
 Dato **30-10-2020**
 Fra **FSR**

Utført av **Lars Jøran Sundsdal**
 Kontrollert av **Elisabeth Kaddan**
 Godkjent av **Lise Støver**

Fremmedartskartlegging – mellom tunneler

Revisjonsoversikt

Revisjon	Bakgrunn	Utarbeidet	Kontrollert	Godkjent	Dato
00		LJSKRS	EKAD	LSRTRH	30.10.2020

Endringsoversikt

Revisjon	Dato	Vesentlige endringer

Innhold

1 Innledning	3
2 Relevant lovverk	3
3 Metode	4
4 Resultater	5
5 Forslag til tiltak	6
6 Referanser	6

1 Innledning

Rambøll er engasjert av NCC for å kartlegge fremmede arter i området mellom de tidligere vedtatte tunnelene ved hhv. Ulsberg og Vindåsliene i Midtre Gauldal og Rennebu kommune. Kartleggingen skjer i forbindelse med bygging av ny E6 mellom Ulsberg og Vindåsliene. I tillegg til kartleggingen skal det lages en tiltaksplan for behandling av fremmede skadelige arter for å unngå spredning.

Fremmede arter er arter som opptrer utenfor sitt naturlige utbredelsesområde, det vil si utenfor det området artens naturlige spredningspotensiale tilsier at den skal være. Fremmede arter spres til nye områder bevisst eller ubevisst ved hjelp av menneskers aktivitet. Det er ikke bare arter som kan være fremmede, men også underarter eller lavere taksoner, kultivarer og hybrider. Begrepet fremmed art omfatter alle livsstadier eller deler av individer som har potensial til å overleve og formere seg (frø, egg, sporer eller annet biologisk materiale). Artsdatabankens fremmedartsliste (2018) viser hvilken økologisk risiko fremmede arter kan utgjøre for naturmangfoldet i Norge. Risikovurderingen omfatter i hovedsak fremmede arter som er etablert i Norge etter 1800. I tillegg kommet et utvalg fremmede arter som trolig vil etablere seg i Norge innen 50 år. 233 arter er plassert i kategoriene svært høy risiko (SE) eller høy risiko (HI). De øvrige risikoklassene er potensielt høy risiko (PH), lav risiko (LO) og ingen kjent risiko (NK). Økologisk risiko måles ut fra økologisk effekt og invasjonspotensiale.

2 Relevant lovverk

Naturmangfoldloven kapittel IV, og tilhørende forskrift om fremmede organismer (2015), stiller krav til aktsomhet for å unngå spredning av fremmede arter. Forskriften har som formål å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede arter som kan skade naturmangfoldet.

Kapittel V i forskriften setter krav til aktsomhet for virksomheter og tiltak som kan medføre spredning av fremmede organismer: §18 setter alminnelige krav til aktsomhet: «(1) Den som er ansvarlig for innførsel, hold, utsetting eller omsetning av organismer, eller som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet, skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold, herunder a) ha kunnskap om den risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold som aktiviteten og de aktuelle organismene kan medføre, og om hvilke tiltak som er påkrevd for å forebygge slike følger, og b) treffe forebyggende tiltak for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold, og for raskt å avdekke utilsiktet spredning av fremmede organismer.»

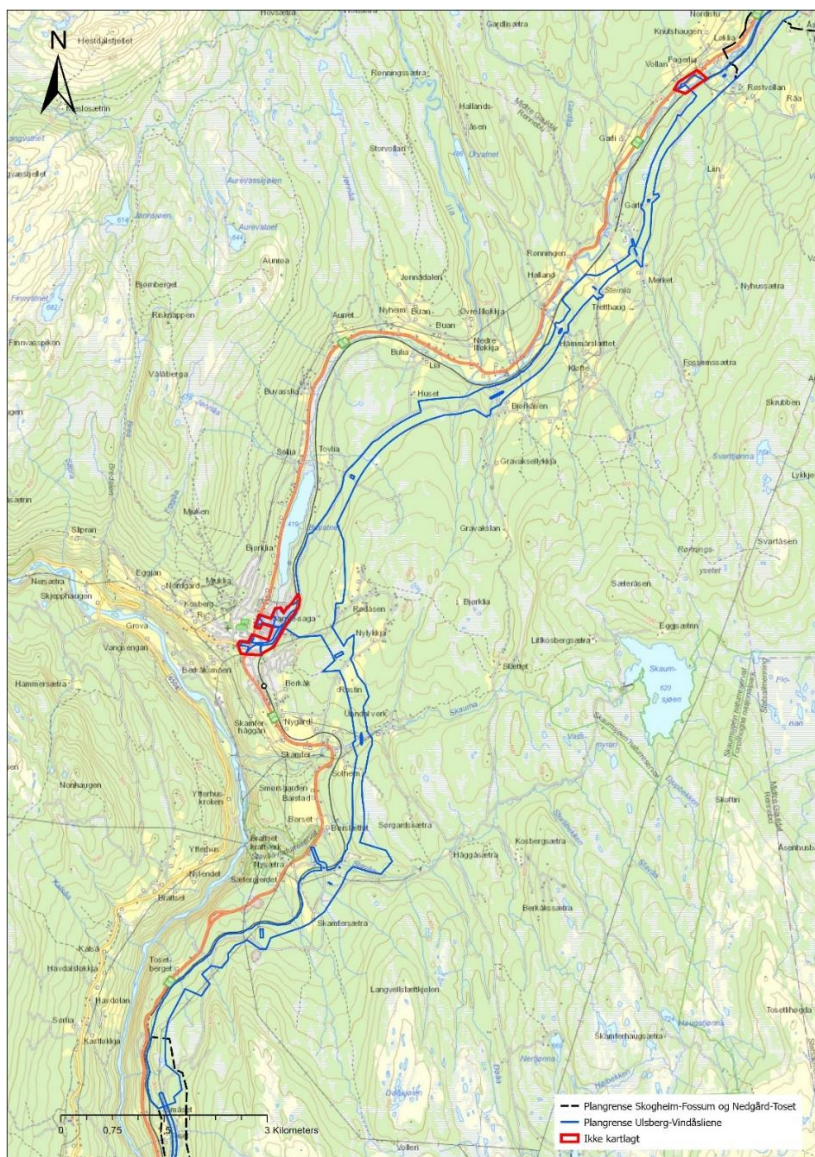
§ 23 setter krav om skriftlig miljørisikovurdering ved etablering og utvidelse av parkanlegg og transport- og næringsutbyggingsområder: «Før utsetting av fremmede landlevende planter som skjer i forbindelse med etablering eller utvidelse av parkanlegg eller transport- og næringsutbyggingsområder, skal den ansvarlige utarbeide en skriftlig vurdering, av rimelig omfang, av de aktuelle plantenes spredningsevne og den risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold utsettingen medfører, der eventuelle forebyggende tiltak etter § 18 inngår. Vurderingen skal ved forespørsel gjøres tilgjengelig for Miljødirektoratet.»

§ 24 stiller krav om tiltak rettet mot mulige spredningsveier for fremmede organismer: «(4) Før flytting av løsmasser eller andre masser som kan inneholde fremmede organismer, skal den ansvarlige, i rimelig utstrekning, undersøke om massene inneholder fremmede organismer som kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold dersom de spres, og treffe egnede tiltak for å forhindre slik risiko, slik som bruk av masser fra andre områder, tildekking, nedgraving, varmebehandling, eller levering til lovlig avfallsanlegg.»

3 Metode

Kartlegging av fremmede arter ble utført av Lars Jøran Sundsdal i uke 38 (15.-16. september) 2020. Kartleggingen utføres visuelt og er delvis utført til fots i terrenget, men i hovedsak langs veinære arealer langs planlagt hovedveilinje og med saktekjørende kartlegging fra bil. I praksis er kartleggingen avgrenset til karplanter. Kart med avgrensning av det undersøkte området, sammen med funn av fremmede arter, er gitt i Figur 1. To områder (også vist i Figur 1) er ikke kartlagt og vil suppleres i en ny versjon av dokumentet. Arealet i Berkåk som brukes av Syltern og Rambøll til brakkerigg, er kartlagt og resultat publiseres i et eget notat.

Eventuelle funn av registrerte fremmede arter fremstilles i kart, i tabell med risikovurdering etter fremmedartslista og med anbefaling for artsspesifikke tiltak for å hindre spredning under anleggsarbeidet. I tillegg vil kartdata for registrerte fremmedarter være tilgjengelig i form av shape-filer eller lignende filformat.

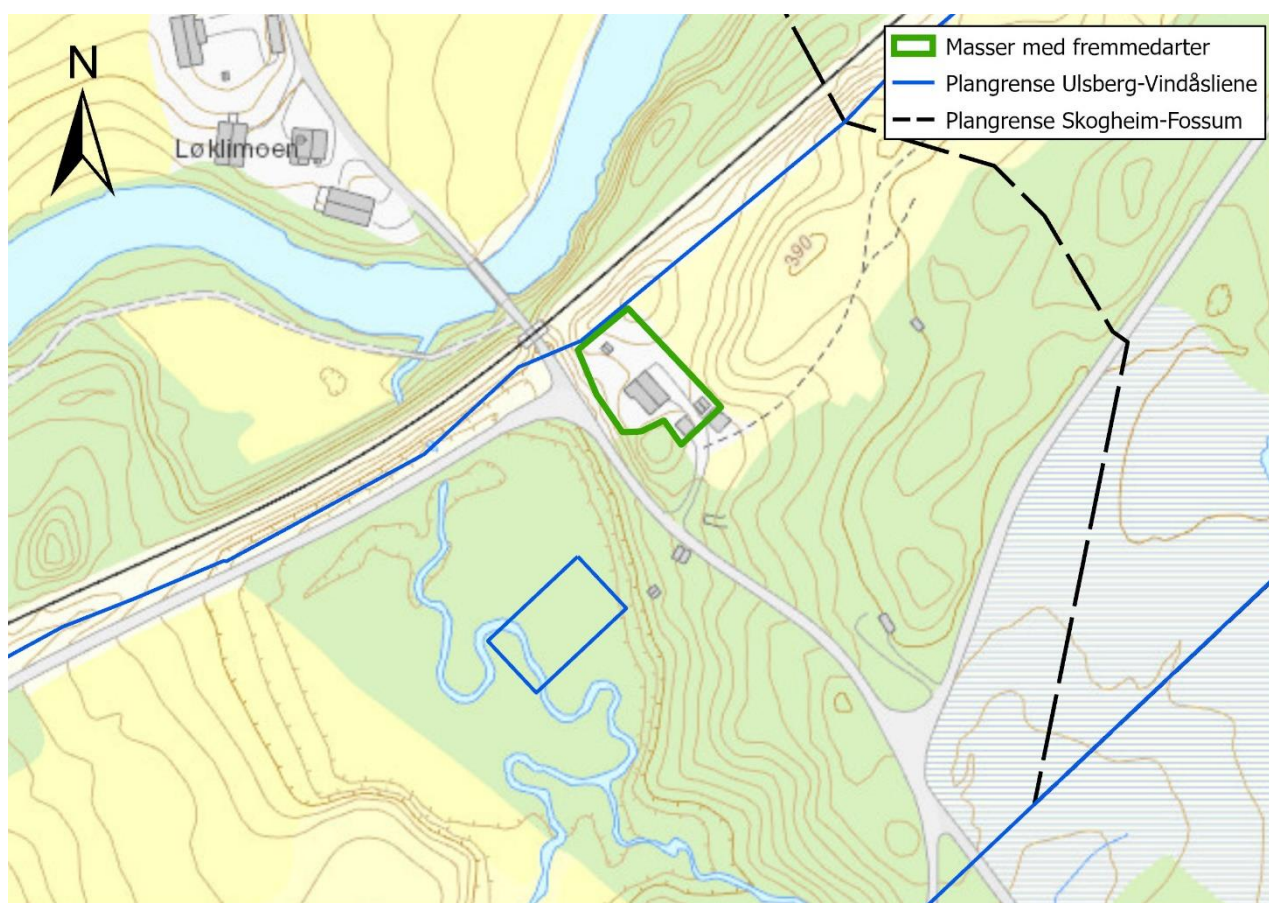

Figur 1. Oversiktskart over kartleggingsområdet for fremmedarter. Blå linje angir planområdet for vedtatt plan mellom Ulsberg og Vindåsliene. Røde avgrensninger markerer områder som ikke er kartlagt.

4 Resultater

Undersøkellesområdet består i all hovedsak av skogsmark, og dominerende treslag er gran. Store arealer med furu og løvskog forekommer også. Vegetasjonstyper som bærlyng- og lyngskog er mest vanlige. Vegetasjonstyper med lågurt forekommer også. Under kartleggingen var et betydelig areal i sør allerede avskoget som følge av at forberedende arbeid for E6 var i gang.

Det ble ikke funnet fremmede arter under kartleggingen. Ett areal har stort potensiale for fremmedarter, men er ikke kartlagt på grunn av hensyn til privatlivets fred og at det i praksis er en privat hage, se Figur 2. Observasjon på avstand samt sjekk av flybilder indikerer at tomta har en opparbeidet hage med ulike vekster og det er svært vanlig at det blant slike vekster er flere som står på fremmedartslista for skadelige arter.

Figur 2. Ved Løklia ble en boligtomt oppsøkt, men på grunn av privatlivets fred ikke kartlagt. Tomta ble konstatert å ha stort potensiale for fremmede arter, se avmerket grønt areal i kartet.

5 Forslag til tiltak

Innenfor avgrensning av hagetomt vist i Figur 2, må massene regnes som infisert av fremmedarter. I anleggsperioden er det fare for at flytting av vegetasjon og masser som inneholder biologisk materiale fører til spredning av fremmedarter. Anleggstrafikken kan i tillegg medføre spredning ved flytting av anleggsmaskiner og ved massetransport.

Transport og flytting av masser fra dette området bør begrenses til et minimum. I dette tilfellet anbefales lokal gjenbruk. De infiserte massene mellomlagres så nært forekomsten som mulig, oppå tett dekke (f.eks. membranduk). Hvis det er fare for at massene kan renne av ved regnfall skal massene tildekkes tilsvarende. Massene skal umiddelbart etter permanent utlegging tildekkes med minst en meter rene fyllmasser. Eventuelt kan det benyttes tett duk og minimum 20 cm fyllmasser. Det er særlig aktuelt å gjenbruke infiserte masser i fyllinger eller jordvoller. Der det skal opparbeides plenarealer som slås jevnlig med gressklipper (flere ganger per måned) kan massene unntaksvis benyttes som toppmasser. Infiserte masser som ikke kan gjenbrukes lokalt må fraktes til godkjent mottak.

Alt utstyr som benyttes i bekjempesarbeidet eller kommer i kontakt med forekomster av fremmede skadelige arter må rengjøres for jord og plantedeler før det flyttes internt i og ut av tiltaksområdet. Dette inkluderer både maskiner, redskaper, sko og hansker.

Bekjempelsen må overvåkes og eventuelt gjentas over flere år. Anleggsområdet bør etterkontrolleres for fremmedarter i løpet av første eller andre vekstsesong etter ferdigstilling. Dersom det viser seg at håndteringen ikke var vellykket, eller at tiltaket har medført økt spredning, må bekjempelsestiltak igangsettes. Entreprenøren bør ha en miljøansvarlig som har kompetanse på fremmede arter. All massetransport bør dokumenteres med når og hvor massene er flyttet fra og til.

Anleggsarbeidene bør gjennomføres i henhold til Miljødirektoratets veileder (2018).

6 Referanser

Artsdatabanken (2018a) *Fremmedartslista 2018*. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>

Forskrift om fremmede organismer (FOR-2015-06-19-716)

Miljødirektoratet (2018) *Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter*. Rapport M-982.

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M982/M982.pdf>